FÖRSTAINSTANSRÄTTENS BESLUT (tredje avdelningen)
den 3 oktober 1997 *

I mål T-186/96,

Mutual Aid Administration Services NV, bolag bildat enligt belgisk rätt, Antwerpen (Belgien), företrätt av advokaten Jan Tritsmans, Antwerpen, delgivningsadress: advokatbyrån René Faltz, 6, rue Heinrich Heine, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Blanca Vilá Costa, nationell tjänsteman med förordnande vid kommissionen, och Hubert van Vliet, rättstjänsten, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om betalning av hela priset för transport av gratisleveranser av fruktsaft och fruktsylt till befolkningen i Armenien och Azerbajdzjan,

meddelar

* Rättegångsspråk: nederländska.

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

sammansatt av ordföranden B. Vesterdorf samt domarna C. P. Briët och A. Potocki,

justitiesekreterare: H. Jung,

följande

Beslut

Tillämpliga bestämmelser med avseende på tvisten

1 Rådet antog förordning (EG) nr 1975/95 av den 4 augusti 1995 om gratisleveranser av jordbruksprodukter till befolkningen i Georgien, Armenien, Azerbajdzjan, Kirgisistan och Tadzijkistan (EGT L 191, s. 2) för att förbättra försörjningsvillkoren för befolkningen i dessa stater. I artikel 2.3 i denna förordning föreskrivs att leveranskostnaderna skall fastställas genom anbudsinfordran eller genom underhandsöverenskommelser.

2 I förordning (EG) nr 2009/95 av den 18 augusti 1995 om tillämpningsföreskrifter för gratis leverans av jordbruksprodukter från interventionslager till Georgien, Armenien, Azerbajdzjan, Kirgisistan och Tadzijkistan enligt rådets förordning (EG) nr 1975/95 (EGT L 196, s. 4, nedan kallad förordning nr 2009/95), definierar kommissionen de allmänna villkoren för deltagande i anbudsförfarande avseende genomförande av leveranser och för de skyldigheter som skall uppfyllas av anbudsgivare som tilldelas kontrakt.

3 I artikel 6.1 d punkt 1 preciseras särskilt att anbudsgivarens anbud skall innehålla uppgifter om det eller de totala belopp, uttryckta i ecu, för hela leveransen eller för ett parti (nettovikt), och det belopp i ecu per ton (brutto) som anges för varje bestämmelseort.

4 Enligt artikel 7.1 tilldelar kommissionen leveranskontrakt på grundval av det erbjudna priset och andra betingelser i anbudet som ger de bästa garantierna för att leveransen kommer att ske under goda tekniska och hygieniska förhållanden och inom den fastställda tidsfristen.

5 Enligt artikel 9 skall anbudsgivare som tilldelats kontrakt, utom i fall av force majeure, stå för alla risker som varorna kan utsättas för, särskilt att de förloras eller förstörs, fram till det fastställda leveransstadiet.

6 Slutligen föreskrivs i artikel 12.5 att om transportören lastar eller levererar varorna för sent skall 0,75 ecu/ton förverkas för varje dags försening. Om förseningen överstiger elva dagar skall detta belopp ökas till 1 ecu/ton.

7 Kommissionen inledde genom förordning (EG) nr 228/96 av den 7 februari 1996 om leverans av fruktsaft och fruktsylt till befolkningen i Armenien och Azerbajdzjan (EGT L 30, s. 18, nedan kallad förordning nr 228/96) ett anbudsförfarande avseende leverans av 1 000 ton fruktsaft, 1 000 ton koncentrerad fruktsaft och 1 000 ton fruktsylt.

8 I artikel 2 i denna förordning föreskrivs att leveransen inkluderar leverans av produkterna, fritt ombord, stuvade på fartyg, till en lastningskapacitet om minst 500 ton per dag och att produktens paketering skall vara i enlighet med instruktionerna i bilaga I till förordningen.

9 Kommissionen inledde genom förordning (EG) nr 472/96 av den 15 mars 1996 om leverans av vetemjöl till befolkningen i Georgien, Armenien, Azerbajdzjan, Kirgisistan och Tadzijkistan (EGT L 66, s. 4) ett anbudsförfarande avseende leverans av sexton partier vetemjöl.

10 Slutligen inledde den genom förordning (EG) nr 449/96 av den 12 mars 1996 om transporter i samband med gratisleveranser av fruktsaft, fruktsylt och vetemjöl till Armenien och Azerbajdzjan (EGT L 62, s. 4, nedan kallad förordning nr 449/96) ett anbudsförfarande för transporten av 2 000 ton fruktsaft, 1 000 ton fruktsylt och 800 ton vetemjöl, i enlighet med bestämmelserna i förordning nr 2009/95.

11 Enligt artikel 1.2 första stycket i förordning nr 449/96 skall leveranskostnaderna avse övertagande och transport med lämpligt transportmedel till bestämmelseorten, det vill säga Beiuk-Kesik i Azerbajdzjan och Airum i Armenien, inom de tidsfrister som anges i bilaga I i förordningen. Enligt denna bilaga skall varorna levereras på föreskrivet datum till hamnen i Poti eller Batumi, Georgien, (resterande transport skall ske med tåg) till en schablonavgift per ton som kommissionen och de georgiska myndigheterna har kommit överens om och som publiceras i bilaga V till samma förordning.

12 I artikel 1.2 andra stycket i förordning nr 449/96 hänvisas till bilaga I i förordning nr 228/96 för en beskrivning av hur fruktsaften och fruktsylten skall förpackas och förtydligas att anbudsgivaren har ansvaret för att informera sig hos tillverkaren om det använda materialets tekniska detaljer samt om stuvning, speciellt om stapling.

13 I artikel 1.3 andra stycket i förordning nr 449/96 föreskrivs slutligen att den anbudsgivare som tilldelats kontrakt avseende transport efter utgången av fem dagar från och med då produkterna skulle ha ställts till förfogande i avsändarhamnen, skall återbetala alla utlägg som kommissionen haft för olika kostnader enligt artikel 6.1 e 4 i förordning nr 2009/95.

Tvistens bakgrund

14 Den 22 februari 1996 tilldelade kommissionen det italienska företaget Trento Frutta huvudparten av den leverans av fruktsaft och fruktsylt som var föremål för det anbudsförfarande som inleddes genom förordning nr 228/96. En mängd om 500 ton fruktsaft tilldelades det tyska företaget Loma.

15 Den 21 mars 1996 ingav Mutual Aid Administration Services NV (nedan kallat MAAS) anbud i förfarandet avseende transport av varor som hade inletts genom förordning nr 449/96 för samtliga partier fruktsaft, fruktsylt och vetemjöl som angavs i bilaga I till den förordningen, i enlighet med instruktionerna i förordning nr 2009/95. I MAAS anbud uppgick kostnaderna för övertagande och transport till ett totalbelopp om 225 133,53 ecu, eller ett belopp om 54,47 ecu per ton (brutto) för Beiuk-Kesik och 54,86 ecu per ton för Airum.

16 Med anledning av att transporten i enlighet med artikel 7.1 andra strecksatsen i förordning nr 2009/95 skulle tilldelas på grundval av det erbjudna priset och andra betingelser i det anbud som gav de bästa garantierna för att leveransen kommer att ske under föreskrivna förhållanden, samt med beaktande av de anbud som hade ingivits, tilldelade kommissionen MAAS transporten av varorna den 27 mars 1996.

17 Kommissionen meddelade MAAS detta genom fax av den 28 mars samma år, till vilket den hade bifogat ett utdrag ur de överenskommelser som hade ingåtts mellan gemenskapen och de georgiska myndigheterna med avseende på avgifterna för kostnader för lossning och järnvägstransport samt expeditionskostnader. Den meddelade vidare anbudsgivaren i telex samma dag att de två partierna fruktsaft och fruktsylt skulle ställas till dennes förfogande den 10 respektive den 20 april 1996 i hamnen i Ravenna. Kommissionen tillade att den skulle underrätta MAAS så snart man kände till vid vilken hamn mjölet skulle lastas och när föreskrivna kontroller hade genomförts av Inspection Services International (nedan kallad ISI).

18 Då Trento Frutta inte kunde leverera fruktsaften och fruktsylten på de föreskrivna datumen efterkom kommissionen i fax av den 1 april 1996 MAAS förfrågan att skjuta upp lastningen av de två partierna och att skjuta fram den tidpunkt då de skall anlända till en av de två hamnarna i Georgien.

19 Kommissionen förklarade i fax av den 3 april 1996, vilken sändes till MAAS den 16 april samma år, att den inte hade någon invändning mot Trento Fruttas förslag till förpackning av produkterna, i den mån lastpallarnas utförande var i överensstämmelse med bilaga I i förordning nr 228/96.

20 Kommissionen meddelade MAAS i fax av den 12 april 1996 att den hade tilldelat leveransen av mjöl till Grandi Molini Italiani och att Trieste var lastningshamn. Den tillade att transportkostnaderna skulle erläggas på grundval av det pris per ton (brutto) som hade angivits i det anbud som MAAS hade ingivit.

21 Trento Frutta meddelade MAAS i fax av den 29 april 1996, vilket bekräftade ett fax av den 15 mars 1996, att dessa produkter inte kunde lastas i mer än två lager. MAAS svarade i fax av samma dag att det tog fullt ansvar för att lastpallarna med fruktsaft och fruktsylt lastades i tre lager. Kommissionen påpekade följande dag för MAAS att den inte hade godkänt denna stapling om tre lager och att transportören skulle stå för risken och kostnaderna om ett sådant beslut fattades.

22 MAAS meddelade i fax till kommissionen av den 2 maj 1996 att i motsats till leverantörens uppgifter föreföll det inte ens möjligt att lasta lasten på lastpallar i två lager. Transportören ansåg det även vara nödvändigt att använda ett tredje fartyg. Kommissionen svarade att detta problem var något som MAAS och Trento Frutta hade att lösa, då detta senare företag hade ansvaret för samtliga extra kostnader som kunde komma att uppstå till följd av oriktiga uppgifter. Kommissionen skrev den 6 maj samma år till MAAS och Trento Frutta:

"På grundval av ISI:s rapport påpekar kommissionen att fruktsaften, som skall levereras och transporteras, inte kan staplas i två lager.

Vi ber er följaktligen att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att transporten utförs under bästa förhållanden, det vill säga med undvikande av en sådan stapling.

Kommissionen åtar sig tillfälligtvis, att stå för de eventuella nödvändiga kostnader som uppstår, utan att detta påverkar hur ansvaret fastställs och den slutliga finansieringen av denna ytterligare leverans."

23 MAAS meddelade därefter kommissionen i fax av den 20 maj 1996 att varorna hade skadats till följd av en olämplig förpackning.

24 Efter det att varorna hade lämnat gemenskapen betalade kommissionen ett förskott om 90 procent till MAAS, det vill säga ungefär 7 500 000 BFR, i enlighet med artikel 13 i förordning nr 2009/95.

25 MAAS begärde i skrivelse av den 5 juni 1996 att kommissionen skulle upprätta den slutliga avräkningen på grundval av de bruttokvantiteter som hade transporterats med fartyg, i vilken de expeditionsavgifter som hade uttagits i lastningshamnen och de extra kostnader som hade uppkommit till följd av befraktningen av det tredje fartyget skulle ingå enligt anbudsgivaren.

26 Kommissionen meddelade MAAS i fax av den 12 juni 1996 att det i strid med kommissionens instruktioner hade lastat en del av varorna från järnvägsvagnarna i två lager, utan att för övrigt ens vidta de åtgärder som var nödvändiga. Kommissionen påpekade att detta hade resulterat i omfattande skador och att den reserverade sig för de ekonomiska följderna, i väntan på en exakt uppskattning av skadorna. Den underströk slutligen att två fartyg inte hade varit tillräckligt och att ett tredje fartyg skulle ha varit nödvändigt även om varorna hade kunnat lastas i två lager.

27 Kommissionen meddelade därefter MAAS i skrivelse av den 26 september 1996 att den endast skulle betala 191 970 BFR till MAAS, för de resterande 10 procent av beloppet om 836 328 BFR som det normalt sett borde ha erhållit.

28 Kommissionen ansåg för det första att den inte kunde ta ansvar för kostnaderna för befraktning av det tredje fartyget, då Trento Frutta hade meddelat MAAS att den maximala lastningskapaciteten var två lager och att under dessa omständigheter var befraktningen av ett tredje fartyg i varje fall nödvändigt.

29 Kommissionen påpekade för det andra att i enlighet med artikel 9 i förordning nr 2009/95 skall värdet av de kvantiteter som saknas eller som har skadats återbetalas till den. För att undvika att ansvarsfördelningen mellan producent och transportör bestreds fastställde emellertid kommissionen, med avseende på MAAS påståenden om varornas bristfälliga förpackning, endast de konstaterade skadade kvantiteterna av den koncentrerade fruktsaften och fruktsylten som hade lastats i två lager på järnvägsvagnarna, för det hade framgått att denna stapling av lastpallarna inte var lämplig.

30 Kommissionen påpekade slutligen för det tredje att den hade beräknat kostnaderna för en försenad lossning i enlighet med artikel 1.3 sista stycket i förordning nr 449/96, med beaktande av de svårigheter som hade uppstått, såsom den omständigheten att den kaj där fartygen skulle angöra inte var tillgänglig. Kommissionen ansåg för övrigt att MAAS var betalningsskyldigt för de avgifter som producenten skulle betala i enlighet med artikel 12.4 b sista strecksatsen i förordning nr 2009/95, på grund av att det inte hade iakttagit lossningstakten.

Domstolsförfarande och parternas yrkanden

31 Genom ansökan som registrerades vid förstainstansrättens kansli den 22 november 1996 väckte MAAS förevarande talan i enlighet med artikel 173 i fördraget.

32 MAAS har yrkat att förstainstansrätten skall:

— ogiltigförklara det omtvistade beslutet av den 26 september 1996, och följaktligen fastställa att sökanden efter avräkningen var berättigad att erhålla ett belopp om 836 328 BFR samt ett belopp om 41 000 USD, med anledning av de kostnader som sökanden orsakades för chartringen av det tredje fartyget,

— förplikta kommissionen att följaktligen till sökanden utge ett belopp om 644 385 BFR (det vill säga 836 328 BFR minskat med beloppet om 191 970 BFR som redan har beviljats genom det omtvistade beslutet), samt ett belopp om 41 000 USD, ökade med ränta, beräknad i enlighet med den i Belgien enligt lag gällande räntefoten om 7 procent per år, från och med den 1 september 1996, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

33 Kommissionen yrkar att förstainstansrätten skall:

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Huruvida talan kan upptas till sakprövning

34 Enligt artikel 111 i rättegångsreglerna kan rätten fatta ett motiverat beslut utan ytterligare behandling om det är uppenbart att rätten saknar behörighet att pröva viss sak eller att talan inte kan tas upp till prövning. I detta fall anser förstainstansrätten sig ha fått tillräckliga uppgifter genom handlingarna i målet och har beslutat att det saknas anledning till ytterligare behandling.

Talans natur

35 Även om talan har väckts med stöd av artikel 173 i fördraget utgör den i själva verket en talan om verkställighet av det kontrakt som slöts mellan MAAS och kommissionen för genomförande av de omtvistade transporterna.

36 Det framgår av omständigheterna ifråga att MAAS förklarade sig ha kännedom om samtliga bestämmelser i förordningarna nr 2009/95 och nr 449/96 och uttryckligen åtog sig att iaktta de villkor som föreskrevs i dem, genom att delta i det anbudsförfarandet för transport av de varor som inleddes genom förordning nr 449/96.

37 MAAS erbjöd med beaktande av dessa villkor transport med lämpliga medel av samtliga de varupartier som omnämns i förordning nr 449/96 till deras slutliga bestämmelseort och inom de tidsfrister som anges i bilaga I till denna förordning, till ett enhetligt pris per ton (brutto) om 54,47 ecu respektive 54,86 ecu, det vill säga till ett totalbelopp om 225 133, 53 ecu. MAAS har även i enlighet med artikel 1.2 andra stycket i förordning nr 449/96 åtagit sig att informera sig hos tillverkaren om det använda materialets tekniska detaljer samt om stuvning, speciellt om stapling. Det angav under rubriken "anmärkningar" i bilaga I till sitt anbud att det skulle sända experter till Poti, Batoumi, Airum och Beiuk-Kesik för att vidta de åtgärder som var nödvändiga för att säkerställa att varorna levererades på ett bra sätt.

38 Vidare har kommissionen antagit det pris som har erbjudits och på så sätt gjort transportörens övriga åtaganden oåterkalleliga, genom att tilldela MAAS transporten av varorna på grundval av det pris som företaget erbjöd och de övriga uppgifter i dess anbud, som enligt kommissionens egen uppfattning, innehöll de bästa garantierna för att leveransen skulle ske med iakttagande av de föreskrivna villkoren.

39 Till följd av MAAS anbud och kommissionens accept av detta anbud är de bestämmelser i förordning nr 2009/95 och nr 449/96 som är av relevans samt det pris som MAAS har erbjudit sålunda klausuler i ett transportkontrakt som binder de båda parterna i denna tvist.

40 Därför är det så att när MAAS yrkar att kommissionen skall betala hela priset för transporten och återbetalning av de ytterligare kostnader som har uppstått till följd av befraktningen av det tredje fartyget, begär MAAS i själva verket att förstainstansrätten skall förplikta kommissionen att uppfylla de förpliktelser som det åligger den att uppfylla till följd av detta transportkontrakt. Kommissionen har för sin del till stöd för sin begäran att talan skall ogillas åberopat att MAAS på ett otillfredsställande sätt hade uppfyllt de förpliktelser som den har åtagit sig enligt detta kontrakt. De två parterna har genom detta placerat det avtalsförhållande som förenar dem i centrum för tvisten.

41 Det skall i detta avseende erinras om att domstolen i dom av den 11 februari 1993 i mål C-142/91, Cebag mot kommissionen, (Rec. 1993, s. I-553, punkt 11) i ett mål som liknade detta mål fastställde att i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 3972/86 av den 22 december 1986 om politik avseende och förvaltning av livsmedelsstöd (EGT L 370, s. 1), levereras detta stöd på grundval av avtalsförpliktelser.

42 Den påpekade att enligt artikel 6.1 c i nämnda förordning bestämmer kommissionen villkoren för leveransen av stödet och i synnerhet de generalklausuler som skall tillämpas med avseende på dem som erhåller stödet, hur förfarandena för uppsamling och leverans av produkterna skall inledas samt hur motsvarande kontrakt skall slutas.

43 Domstolen ansåg (punkt 12 i domen) att de rättigheter respektive skyldigheter som kommissionen och de anbudsgivare som tilldelas kontrakt har i samband med dessa leveranser inte helt hade bestämts genom gemenskapens förordningar, med anledning av att en väsentlig uppgift för leveransen, det vill säga priset, liksom i detta fall, var beroende av anbudsgivarens anbud och kommissionens accept av detta anbud, såsom framgick av bestämmelserna i artikel 9.1 och 9.3 i kommissionens förordning (EEG) nr 2200/87 av den 8 juli 1987 om allmänna föreskrifter för uppsamling inom gemenskapen av produkter som skall levereras som livsmedelsstöd från gemenskapen (EGT L 204, s. 1). Domstolen bedömde under dessa omständigheter (punkt 13) att ifrågavarande leveranser hade genomförts på grundval av ett kontrakt.

44 Det följer således klart av det ovan anförda att den talan om betalning av priset för transporten som MAAS har väckt utgör en talan om verkställighet av ett kontrakt som binder de båda parterna i tvisten.

Förstainstansrättens behörighet

45 Enligt bestämmelserna i rådets beslut 88/591/EKGS, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT L 319, s. 1), i dess ändrade lydelse, jämförda med artikel 181 i fördraget, har förstainstansrätten endast behörighet att som första instans avgöra avtalsrättsliga tvister som har anhängiggjorts vid den, såsom i förevarande fall, av fysiska eller juridiska personer med stöd av en skiljedomsklausul i den mening som avses i artikel 181 i fördraget. I detta fall föreligger emellertid inte någon sådan skiljedomsklausul.

46 Förstainstansrätten kan inte anse att den talan som har väckts i detta fall kan betraktas som ett uttryck för parternas vilja att ge denna behörighet att träffa avgörande i en avtalsrättslig tvist, eftersom MAAS tvärtom har väckt talan med stöd av artikel 173 i fördraget.

47 I avsaknad av en skiljedomsklausul kan inte förstainstansrätten, vid vilken en talan om ogiltigförklaring har anhängiggjorts, faktiskt avgöra en talan om verkställighet av ett kontrakt som gemenskapen har ingått. I annat fall skulle den utvidga sin behörighet till att avse andra tvister än dem för vilka dess behörighet är begränsad enligt artikel 183 i fördraget, då denna bestämmelse tilldelar de nationella domstolarna en behörighet enligt gemenskapsrätten att avgöra tvister i vilka gemenskapen är part (domstolens dom av den 21 maj 1987 i mål 133/85, 134/85, 135/85 och 136/85, Rau m. fl., Rec. 1987, s. 2289, punkt 10).

48 Det framgår av det ovan anförda att det är uppenbart att förstainstansrätten saknar behörighet att avgöra förevarande talan om verkställighet av kontraktet och att denna därför skall avvisas då det är uppenbart att den inte kan tas upp till sakprövning.

Den omtvistade rättsaktens natur

49 Den rättsakt genom vilken kommissionen har vägrat att betala MAAS hela det pris för transporten som krävs kan under alla omständigheter inte särskiljas från kommissionens skyldighet att betala transportören det pris som utgör ersättning för den del av transporten som har fullgjorts.

50 Av detta följer att i förhållande till anbudsgivaren ingår den omtvistade vägran att betala inte bland de unilaterala beslut som avses i artikel 189 i fördraget som kommissionen har att fatta enligt de villkor som uppställs i fördraget.

51 Denna vägran kan vad avser anbudsgivaren således inte utgöra en rättsakt mot vilken talan om ogiltigförklaring kan föras enligt artikel 173 i fördraget. Följaktligen är det uppenbart att förevarande talan, i den mån den avser en sådan vägran, under inga omständigheter kan tas upp till sakprövning.

52 Det framgår av det ovan anförda att talan skall avvisas, då det är uppenbart att den inte kan tas upp till sakprövning.

Rättegångskostnader

53 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom sökanden har tappat målet skall den med bifall till kommissionens yrkande förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder fattar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

följande beslut:

1) Talan avvisas då det är uppenbart att den inte kan prövas.

2) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Luxemburg den 3 oktober 1997

H. Jung

Justitiesekreterare

B. Vesterdorf

Ordförande